

TILSYNS- RAPPORT

Betinget vedtak om akkreditering av fagskoleutdanning

Fremtidsbygg – sirkulærøkonomi, teknologi og
entreprenørskap ved Fagskolen Oslo

2021

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et faglig uavhengig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUTs samfunnsoppdrag, oppgaver og faglige uavhengighet er definert i universitets- og høyskoleloven og er nærmere spesifisert i forskrifter. I tillegg utfører NOKUT tilsyns- og forvaltningsoppgaver etter delegasjon fra departementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å sikre og fremme kvalitet i utdanning ved

- å føre tilsyn med, informere om og bidra til å utvikle kvaliteten på norske utdanninger og institusjoner
- å godkjenne og informere om utenlandsk utdanning og informere om mulighetene for godkjenning av utenlandsk utdanning og kompetanse i Norge

NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og godkjent høyere utenlandsk utdanning.

NOKUT bruker rundt 900 eksterne eksperter i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer, godkjenning av utenlandsk utdanning og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no.

NOKUT er sertifisert som miljøfyrtårn

Institusjon	Fagskolen Oslo, organisasjonsnummer 912186989.
Fagskoleutdanningens navn	Fremtidsbygg – sirkulærøkonomi, teknologi og entreprenørskap
Utdanningsform	Stedbasert
Sakkyndige	Øyvind Kjøllesdal, Oddbjørn Johnsen, Per Anton Hansen og Simen Hjerpaasen Eskerud
Dato for vedtak	13.12.2021
NOKUTs saksnummer	21/08375

© NOKUT Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal NOKUT oppgis som kilde.

Hva søknaden gjelder

Fagskolen søkte NOKUT til søknadsfristen 15. september 2021 om akkreditering av *Fremtidsbygg – sirkulærøkonomi, teknologi og entreprenørskap* som fagskoleutdanning.

Utdanningen er

- 60 studiepoeng
- stedbasert

Fagskolen har søkt om å gi den stedbaserte undervisningen på studiestedet Oslo.

Innhold

Hva søknaden gjelder	3
1 Vedtak.....	5
2 Gjennomgang av kravene for fagskoleutdanning.....	7
2.1 Utdanningens navn.....	7
2.2 Utdanningens faginnhold og struktur.....	8
2.3 Samarbeid med aktører i yrkesfeltet.....	9
2.4 Overordnet læringsutbyttebeskrivelse.....	11
2.5 Omfang og nivå.....	13
2.6 Internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler	14
2.7 Opptakskrav	14
2.8 Politiattest.....	17
2.9 Skikkethetsvurdering	18
2.10 Fagmiljø og sensorer	19
Vedlegg 1: Læringsutbyttebeskrivelser	28
Vedlegg 2: Sakkyndige.....	30

1 Vedtak

De faglige kravene for akkreditering av *Fremtidsbygg – sirkulærøkonomi, teknologi og entreprenørskap*, 60 studiepoeng stedbaset undervisning, ved Fagskolen Oslo er oppfylt på følgende vilkår:

- at dere presiserer kravene til fagmiljøets kompetanse og utdanning, inkludert kravet til faglig ansvarlig, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje avsnitt og de innholdsmessige kravene i § 2-3 første avsnitt og andre avsnitt bokstav b.

Utdanningen kan starte opp når dere har utført de nødvendige endringene. Dere trenger ikke å sende NOKUT dokumentasjon på endringene.

I kapittel 2 har vi begrunnet vedtaket.

Vi har fattet vedtaket med hjemmel i

- lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) § 5
- forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleforskriften) § 47

Vedtaket gjelder utdanningen som er beskrevet i søknaden NOKUT mottok til søknadsfristen 15. september 2021.

Vedtaket gjelder for studiestedet Fagskolen Oslo.

Dere kan klage på vedtaket

Dere kan klage på dette enkeltvedtaket til oss. Klagefristen er tre uker etter at dere har mottatt vedtaket. Klagen skal nevne vedtaket dere klager på, og de endringene dere ønsker i vedtaket. Dere bør også begrunne klagen.

Dere kan ikke klage på vurderinger vi har gjort av det faglige innholdet i utdanningstilbudet. Det dere kan klage på er

- saksbehandlingsfeil, altså at NOKUT ikke har gjennomført saksbehandlingsprosessen på lovlig måte
- rettsanvendelsesfeil, altså at NOKUT har brukt feil del av regelverket, eller brukt regelverket feil
- feil faktum, altså at NOKUT har lagt til grunn feil faktagrunnlag for vår vurdering
- maktmisbruk
- urettmessig forskjellsbehandling

Dersom vi opprettholder vedtaket på tross av klagen, videresender vi klagen til Klagenemnda for vedtak fattet av NOKUT – fagskoleutdanning. Klagenemnda fatter endelig vedtak. Dere har rett til innsyn i dokumentene i saken.

Reglene om klage framgår av forvaltningsloven:

- Klagerett på enkeltvedtak – § 28

- Klagefrist – § 29
- Innholdet i klagen og hvem den skal rettes til – § 32
- Klageinstans – §§ 32 og 33
- Klageinstansens vedtak er endelig – § 28
- Retten til innsyn i dokumentene i saken – § 18

Forholdet mellom NOKUTs vedtak og forvaltningsloven, og at dere ikke kan klage på faglige vurderinger, går fram av fagskoleforskriften § 55.

Se også informasjon om NOKUTs klagenemnd i studiekvalitetsforskriften kapittel 7.

Dere må starte opp utdanningen innen tre år

Akkrediteringen er gyldig fra vedtaksdatoen. Dere må starte opp utdanningen innen tre år fra vedtaksdatoen. Dersom dere ikke har startet opp utdanningen innen tre år, vil akkrediteringen falle bort, jf. fagskoleforskriften § 52.

Dere må melde fra om noen typer endringer i den akkrediterte utdanningen

Fagskoletilsynsforskriften § 5-1 lister opp endringer som er meldepliktige. Dersom dere vil gjøre meldepliktige endringer i den akkrediterte utdanningen, må dere melde fra til NOKUT før dere gjennomfører endringen. NOKUT vurderer om endringene gjør det nødvendig å søke om ny akkreditering.

Dere kan velge om dere vil tilby utdanningen på heltid eller deltid

Dersom utdanningen er akkreditert som heltidsutdanning, kan dere også tilby den som deltidsutdanning uten å melde fra til NOKUT. På samme måte kan dere tilby en akkreditert deltidsutdanning som heltidsutdanning. Begge disse endringene forutsetter at dere følger samme utdanningsform, og at utdanningen ellers er i samsvar med akkrediteringen og kravene til fagskoleutdanning.

Dere må rapportere til Statistisk sentralbyrå og DBH Fagskolestatistikk

Statistisk sentralbyrå (SSB) vil tildele denne utdanningen en NUS-kode. Dere skal bruke koden når dere rapporterer om utdanningen til SSB og til DBH Fagskolestatistikk.

2 Gjennomgang av kravene for fagskoleutdanning

I gjennomgangen av kravene fører vi først opp kravet som dokumentasjonen er vurdert opp mot under hver overskrift, og deretter NOKUTs vurdering.

2.1 Utdanningens navn

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje avsnitt bokstav a:

«Utdanningen skal ha et dekkende navn.»

Kravet er at utdanningen skal ha et «dekkende navn». Ordlyden i «dekkende navn» tilsier at navnet skal signalisere hvilken kompetanse studentene har etter å ha gjennomført utdanningen, og at navnet ikke kan være så overordnet at det ikke er tydelig hva som ligger i utdanningen.

Utdanningens navn må gi mening for potensielle studenter, arbeidsgivere og samfunnet ellers. Navnet skal imidlertid ikke i seg selv si noe om utdanningens nivå eller lengde, og skal dermed ikke inneholde ordet «fagskoleutdanning» eller henvise til antall studiepoeng utdanningen er på.

Kravet til utdanningens navn må ses i sammenheng med krav til utdanningens læringsutbytte i den forstand at navnet skal speile utdanningens læringsutbytte. For at kravet skal anses oppfylt må derfor utdanningens navn være så presist at det ikke forveksles med andre utdanninger som har et annet nivå eller læringsutbytte. I dette ligger at navnet må skille seg fra navn på eksisterende utdanninger som ligger på et annet nivå i NKR, og navn på andre fagskoleutdanninger som er vesentlig lengre eller kortere.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at utdanningen har et dekkende navn, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje avsnitt bokstav a.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanningen har ifølge søknaden navnet *Fremtidsbygg – sirkulærøkonomi, teknologi og entreprenørskap*. I søknadsskjemaet skriver dere:

«Studiet tar for seg aktuelle temaer som bærekraft, sirkulærøkonomi, teknologi og innovasjon innenfor BAE-næringen (...)

Formålet med utdanningen er å tilby kompetanse som bidrar til mer bærekraftig utvikling i BAE-næringen. Målet er at studentene skal utvikle en reflektert holdning og besitte kunnskap rundt bærekraft og sirkularitet i egen bransje, samt evne å bidra med innovasjonskompetanse og entreprenørskap som fremmer denne utviklingen.»

Vurdering

Vår vurdering er at *Fremtidsbygg – sirkulærøkonomi, teknologi og entreprenørskap* er et dekkende navn for utdanningstilbudet. Begrepene teknologi og entreprenørskap gjenfinnes ikke i læringsutbyttebeskrivelsene, men er dekket under flere deskriptorer under kunnskap og ferdigheter.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

2.2 Utdanningens faginnhold og struktur

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje avsnitt bokstav b:

«Utdanningen skal ha et faginnhold og en struktur som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet.»

Utdanningen skal ha et faginnhold og en struktur som er «egnet» til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. En alminnelig språklig forståelse av «egnet» tilsier at utdanningen skal ha et innhold og må være organisert på en måte som gjør det mulig for studentene å oppnå utdanningens læringsutbytte.

Sentralt for dette kravet er utdanningens emner og sammenhengen mellom dem. Emnene og temaene som er relevante for å nå læringsutbyttet må være dekket av faginnholdet i utdanningen. De fleste utdanninger er delt opp i emner. Emnene skal til sammen bidra til at det overordnede læringsutbyttet oppnås. Hvert emnes innhold og omfang, og sammenhengen mellom emnene, må være fastsatt i studieplanen.

For at kravet skal være oppfylt må faginnholdet verken være for snevert eller omfattende til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Videre kreves det at rekkefølgen og sammenhengen mellom emner og temaer er logisk, og støtter opp under den læringsprosessen studentene skal gjennomgå.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at utdanningens faginnhold og struktur er egnet til at studentene kan nå det oppgitte læringsutbyttet, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje avsnitt bokstav b.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanningen er ifølge søknaden delt opp i følgende fire emner, og dere oppgir at de følgende sentrale temaene vil inngå i hvert av emnene.

- Bærekraft – T (15 stp.)
  - Historisk perspektiv og begrepsapparat
  - Prosjektering og design
  - Produksjon og distribusjon
  - Materialvalg
  - Bruk og vedlikehold
  - Gjenvinning, gjenbruk og ombruk

- Bærekraft – P (15 stp.)
  - Prosjektering og design
  - Produksjonsutvikling og distribusjon
  - Materialvalg
  - Bruk og vedlikehold
  - Gjenvinning, gjenbruk og ombruk
- Innovasjon (15 stp.)
  - Innovasjon – historisk perspektiv og begrepsapparat (1 uke)
  - Digitalisering, Fintech (1 uke)
  - Innovasjon som virkemiddel for nyskapning og endring (1 uke)
  - Forretningsidé og forretningsmodeller (3 uker)
  - Prosesser og metoder (3 uker)
  - Lean og ledelse (3 uker)
  - Prosjektledelse (3 uker)
  - Innovasjon og entreprenørskap i BAE-næringen
- Praktisk entreprenørskap (15 stp.) Studentene velger ett av temaene under:
  - Studentbedrift
  - Intraprenørskapsprogram

Vurdering

Vår vurdering er at emnene og temaene som er oppgitt, i stor grad dekker det som er oppgitt som utdanningens læringsutbytte. Vi kan ikke se hvor i studiet studentene skal få opplæring i dokumentasjons- og sertifiseringsordninger og gjeldende lov- og rammeverk. Vi legger likevel til grunn at dette vil bli dekket fortløpende i gjennomgangen av de øvrige temaene. Vi kan heller ikke se hvor i studiet studentene vil få opplæring i samhandling mellom ulike aktører som en forutsetning for bærekraft, men legger til grunn at dette inngår som et underliggende tema i flere av de sentrale temaene som er listet opp.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

2.3 Samarbeid med aktører i yrkesfeltet

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første avsnitt:

«Fagskolen skal samarbeide med aktører i arbeidslivet for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for ett eller flere yrkesfelt.»

Ordlyden i kravet viser til at utdanningen skal være yrkesrettet, og stiller krav til formålet med samarbeidet mellom fagskolen og aktører i arbeidslivet.

Kravet må tolkes i lys av fagskoleloven § 4 første avsnitt andre setning, som sier at fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. Også i forarbeidene til fagskoleloven er det gitt uttrykk for at fagskoleutdanninger skal svare til behov i arbeidsmarkedet. Fagskoleutdanning skal dermed være en avsluttet og

selvstendig utdanning med opplæring i spesifikke ferdigheter, som skal kunne tas i bruk for å løse konkrete oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. En del av vurderingstemaet er derfor om samarbeidspartnerne er relevante for å kunne sikre at utdanningen kan tas i bruk i arbeidslivet. En annen side av kravet er at fagskolen må ha planer om regelmessig og systematisk samarbeid med arbeidslivet. Det sentrale er at samarbeidet bidrar til at utdanningen er relevant for minst ett yrkesfelt. Det er ikke tilstrekkelig at enkeltpersoner i fagmiljøet har uformell kontakt med representanter for yrkesfeltet.

Samarbeidet med arbeidslivet bør handle om utvikling, gjennomføring og evaluering av utdanningen.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at samarbeidet er tilstrekkelig for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet, jf. fagskoletilsynsforordningen § 2-1 første avsnitt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

I søknadsskjemaet skriver dere at dere har etablert en referansegruppe som representerer bredden i BAE-næringen. Aktiviteten i referansegruppen har bestått av et introduksjonsmøte, i tillegg til tre fellesmøter og et oppsummerende møte. Det oppsummerende møtet hadde som mål å kvalitetssikre læringsutbyttebeskrivelser. Der diskuterte dere også muligheter og interesse for samarbeid om aktuelle caser til gjennomføringen av studiet.

Dere skriver også at referansegruppen med jevne mellomrom har diskutert innholdet og læringsutbyttet i studiet for å sikre at studiet svarer på bransjens behov.

Deltakerne i referansegruppen har bestått av personer fra OBOS, Statsbygg, Norsk gjenvinning Norge, Løvenskiold Handel AS, MAD Oslo AS og FutureBuilt.

I tillegg til referansegruppen skriver dere at dere har snakket med en rekke aktører for å forstå dybden i utfordringene og for å få en god forståelse for det faglige perspektivet. Dere har hatt intervjuer med næringsaktører og fagmiljø fra BRE Group, Building Smart, Construction City, Entra, JM Bygg, Mesta, Finans Norge, Grønn Byggallianse, SAMMEN 2020, Sintef Durability, Svanemerket og Virke.

Dere har inngått intensjonsavtaler for å videreføre samarbeidet med bransjepartnere, ved at de inviteres til å utvikle relevante oppdrag til de praktiske casene som studentene skal jobbe med i studiet. I intensjonsavtalene bekrefter partene å samarbeide om å sette ord på bransjeaktuelle problemstillinger og å utvikle oppdrag/caser slik at studentene får en innføring i relevante utfordringer. Graden av involvering utover utvikling av oppdrag, vil være basert på partenes ønske og behov. Dere oppgir at samarbeidspartnerne stiller med gjesteforelesere som et mulig eksempel på involvering.

Dere oppgir at dere har inngått intensjonsavtale med Norsk Gjenvinning Norge, FurureBuilt, MAD Oslo AS, OBOS BBL, Ungt Entreprenørskap Oslo og Løvenskiold Handel AS.

Det ligger en beskrivelse av fagutvalg som et vedlegg til søknaden. I beskrivelsen står det at alle skolens studier etablerer sitt fagutvalg, og at avdelingsledere, lærere, tidligere og nåværende studenter og representanter for arbeids- og næringslivet skal sitte i fagutvalget. Fagutvalgene skal møtes minst én gang i året, og skal sikre at utdanningens læringsutbytte er yrkesrelevant.

Vurdering

Vår vurdering er at dere har samarbeidet med et bredt spekter av representanter fra BAE-næringen i utviklingen av studiet. Det er positivt at dere både har opprettet en referansegruppe, og i tillegg har intervjuet aktuelle aktører i næringen.

Dere viser at dere både har samarbeidet om utviklingen av studiet, og også har planer om fremtidig samarbeid.

I vedlegget til søknaden fremkommer det at alle studier skal ha et fagutvalg, hvor det blant annet skal sitte representanter for arbeids- og næringslivet, samt tidligere og nåværende studenter. Vi vurderer at dette vil bidra til å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for ett eller flere yrkesfelt.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

2.4 Overordnet læringsutbyttebeskrivelse

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleloven § 5 andre avsnitt tredje setning:

«Akkreditert fagskoleutdanning skal være i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.»

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt:

«Utdanningens læringsutbytte skal være utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), og kvalifikasjonen skal være tilstrekkelig for å utøve yrket.»

Bestemmelsene stiller krav om hvordan læringsutbyttet skal beskrives, og på hvilket nivå kvalifikasjonene skal være. En læringsutbyttebeskrivelse skal beskrive hva en person vet, kan og er i stand til å gjøre som resultat av læringsprosessen som skjer gjennom utdanningen, jf. forskrift om NKR og EQF (Det europeiske rammeverket for kvalifikasjoner) § 2 bokstav c.

Utdanningens læringsutbytte er styrende for mange andre sider av utdanningen. Det må være samsvar mellom det overordnede læringsutbyttet og utdanningens navn, omfang, nivå i NKR, faginnhold og struktur, opptakskrav og fagmiljø.

Læringsutbyttet skal være på nivå 5 i NKR, jf. fagskoleloven § 4 første avsnitt første punktum. Det må derfor vurderes om læringsutbyttebeskrivelsen(e) er i tråd med NKR nivå 5.1 eller 5.2.

Kravet om utdanningens læringsutbytte, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt, henger tett sammen med kravet i fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første avsnitt om samarbeid med yrkesfeltet, og fagskolelovens krav om at utdanning må gi en kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæring, jf. fagskoleloven § 4 første avsnitt andre setning. Det må derfor vurderes om kvalifikasjonen er tilstrekkelig for å utøve yrket. Vurderingstemaet er om utdanningen gir en kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæring, og om læringsutbyttet er relevant for yrkesfeltet.

Videre må læringsutbyttebeskrivelsen være så fagspesifikk at den gir mening som en overordnet beskrivelse av kompetansen, og den kan ikke ligge for tett på de generelle formuleringene i NKR. Det må være mulig å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd. Hvis dere benytter karakterer som vurderingsuttrykk, må det være mulig å sette karakterer på studentene som speiler hvor godt de mestrer læringsutbyttet. Det må til slutt vurderes om studentene kan oppnå læringsutbyttet med grunnlag i startkompetansen de kommer inn med (utdanningens opptakskrav). Alle studenter som har fullført og bestått utdanningen, skal minimum ha oppnådd utdanningens overordnede læringsutbytte.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at det samlede læringsutbyttet er i tråd med NKR, og at kvalifikasjonen er tilstrekkelig for å utøve yrket, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

I søknadsskjemaet oppgir dere det overordnede læringsutbyttet for utdanningen. Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kunnskaper (ni kulepunkt), ferdigheter (seks kulepunkt) og generell kompetanse (seks kulepunkt).

Læringsutbyttebeskrivelsene for utdanningen er gjengitt i vedlegg 1.

Vurdering

Vår vurdering er at læringsutbyttebeskrivelsene gir en tilfredsstillende beskrivelse av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Dere har tilpasset læringsutbyttebeskrivelsene godt til den konkrete utdanningen dere ønsker å tilby, samtidig som læringsutbyttebeskrivelsene også er i tråd med NKR.

Læringsutbyttebeskrivelsene er ambisiøse, men oppnåelig innenfor et 60 studiepoengs studium. Vi vurderer at beskrivelsene er relevante, og er i samsvar med utviklingen i næringen. Studiet svarer på en stadig høyere forventning om bevisste valg rundt bærekraft. Den første deskriptoren under kunnskap ser ut til å ligge på nivå 5.2 og ikke nivå 5.1: «har kunnskap om bærekraft og sirkulær økonomi i et historisk perspektiv, og kan se hvordan dette vil påvirke verdiskaping i fremtiden.» Så lenge det er realistisk at studentene kan oppnå læringsutbyttet, er det akseptabelt at enkelte deskriptorer ligger på et høyere nivå. Her er denne deskriptoren nyttig for helheten, og vil være avgjørende for forståelsen av resten av studiet.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

2.5 Omfang og nivå

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleloven § 4 a første avsnitt første setning og andre avsnitt:

«Fagskoleutdanning skal ha et innhold og omfang som tilsvarer inntil to års utdanning på fulltid.»

«For å få akkreditert utdanninger på mindre enn et halvt års omfang må fagskolen fra før tilby minst én akkreditert fagskoleutdanning på 60 studiepoeng eller mer som det er uteksaminert kandidater fra minst to år.»

Fra fagskoleloven § 5 andre avsnitt tredje setning:

«Akkreditert fagskoleutdanning skal være i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.»

Fagskoleutdanning skal ha et innhold og omfang som tilsvarer inntil to års utdanning på fulltid, jf. fagskoleloven § 4 a første avsnitt første setning. Fagskoleutdanningen skal imøtekomme behovet for kvalifisert arbeidskraft i samfunnet, jf. også fagskoleloven § 4 andre avsnitt. I noen tilfeller kan kompetansebehovet dekkes med kortere utdanninger. Det følger derfor av fagskolelovens § 4 a andre avsnitt at fagskoler kan tilby utdanninger av et mindre omfang enn et halvt år. Fagskolene har følgelig mulighet til å etablere kortere vitnemålsgivende utdanninger, under forutsetning av at kravene til utdanningens kvalitet opprettholdes og at utdanningen ligger på nivå 5 i NKR.

Det følger av fagskoleloven § 4 a andre avsnitt at to krav må være oppfylt for at fagskolen skal få akkreditert en utdanning på mindre enn et halvt års omfang. For det første kreves det at fagskolen fra før må tilby minst én akkreditert fagskoleutdanning på 60 studiepoeng eller mer. Dette kravet skal sikre at fagskolene har en solid styringsordning, et reglement og system for kvalitetssikring. For det andre stilles det krav om at fagskolen må ha uteksaminert kandidater i minst to år. En akkreditering som ikke har ført til uteksaminerte studenter sier lite om fagskolens evne til å drive forsvarlig, fordi akkrediteringen gis basert på planer.

Det er videre et krav at utdanningens læringsutbytte er i samsvar med NKR, og at utdanningen ligger på nivå 5 i NKR, jf. fagskoleloven § 5 andre avsnitt tredje setning.

NOKUT har adgang til å akkreditere utdanninger på opptil 180 studiepoeng, jf. fagskoleforskriften § 42 første avsnitt første setning. Vilåret for å få behandlet søknad om utdanning på over 120 studiepoeng er at et slikt omfang er nødvendig ut fra internasjonale krav til yrkesutøvelse, særlige krav til sertifisering eller autorisasjon, eller særlige krav i lov- og regelverk, jf. fagskoleforskriften § 42 første avsnitt andre setning.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at utdanningens omfang og nivå er i samsvar med regelverket, jf. fagskoleloven § 4 a første avsnitt første setning og andre avsnitt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanningen har ifølge søknaden et omfang på 60 studiepoeng, og ligger på nivå 5.1 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

Vurdering

Vår vurdering er at læringsutbyttebeskrivelsene er i tråd med NKR nivå 5.1.

Utdanningen er på 60 studiepoeng, som er innenfor kravene til fagskoleutdannings omfang.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

2.6 Internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleforskriften § 47 fjerde avsnitt:

«NOKUT skal påse at fagskoleutdanningen er i tråd med de internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler som Norge er forpliktet til å følge.»

Kravet er bare relevant dersom det finnes internasjonale standarder, konvensjoner eller avtaler som har betydning for den aktuelle fagskoleutdanningen. Det må vurderes konkret hvorvidt det finnes et internasjonalt regelverk som er av betydning for den enkelte fagskoleutdanning.

Det som kreves er at fagskoleutdanningen er «i tråd med» det relevante internasjonale regelverket. En alminnelig språklig forståelse av «i tråd med» tilsier at det sentrale er at fagskoleutdanningen ikke har et innhold som strider mot eller ikke er i samsvar med det internasjonale regelverket. Det må derfor vurderes hvorvidt det er noe ved utdanningen som ikke er forenlig med en internasjonal avtale, konvensjon eller standard.

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.7 Opptakskrav

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleforskriften § 7 første avsnitt, fjerde avsnitt første setning og femte avsnitt første setning:

«Kvalifisering for opptak

(1) Opptak til fagskoleutdanning krever enten relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse [...], eller tilsvarende realkompetanse.

(4) Styret selv kan stille spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen.

(5) Styret selv kan i tillegg stille opptakskrav om fullført og bestått fagskoleutdanning til fagskoleutdanninger.»

Bestemmelsen stiller krav til hvilke opptakskrav fagskolen kan stille for utdanninger.

Fagskoleopptak er regulert i fagskoleloven § 16. Fagskoleforskriften § 7 presiserer fagskolelovens kvalifiseringskrav. Det er presisert i bestemmelsens første ledd at opptak til fagskoleutdanning krever enten relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse, eller tilsvarende realkompetanse. Innenfor disse rammene, er det fagskolene selv som bestemmer hvilke opptaksgrunnlag som gjelder for de utdanningene de tilbyr. Dette skal vedtas i forskrift, jf. fagskoleloven § 16 fjerde avsnitt, men skal også stå i studieplanen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 femte avsnitt. I studieplanen er opptakskravet gjerne presisert mer i detalj enn i forskriften.

Opptakskravet må oppgi hva som er det generelle opptakskravet til studiet, (det vil si for eksempel å oppgi de aktuelle fagbrevene som gir opptak). Videre må opptakskravet ses i sammenheng med utdanningens overordnede læringsutbyttebeskrivelser, innhold og omfang. Det må vurderes hvorvidt det er realistisk at studentene kan nå det overordnede læringsutbyttet innenfor det oppgitte omfanget (studiepoeng) for utdanningen med opptakskravet som er gitt.

Opptakskravet skal også inneholde bestemmelser om realkompetansevurdering i tråd med fagskoleloven § 16 og fagskoleforskriften § 7. Realkompetanse er definert i fagskoleforskriften § 2 bokstav b som «dokumentert kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse tilegnet uavhengig av læringsarena, gjennom formell, ikke-formell og uformell utdanning». Opptak på grunnlag av realkompetanse forutsetter følgelig en tilsvarende kompetanse.

I utgangspunktet er det kun søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret som kan tas opp på grunnlag av tilsvarende realkompetanse, jf. fagskoleloven § 16 andre avsnitt første setning. Det kan imidlertid gis unntak fra alderskravet for kunstfaglige skoleutdanninger, jf. fagskoleforskriften § 8, jf. fagskoleloven § 16 andre avsnitt.

Det følger av fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt at fagskolens styre kan stille spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen. Det ligger i «relevante» opptakskrav at det kreves at det spesielle opptakskravet har en viss relevans for den konkrete utdanningen. Med spesielle opptakskrav menes «krav om bestemte fag, fagbrev, svennebrev, karakterer, poeng, opptaksprøver, arbeidserfaringer, autorisasjoner, sertifiseringer eller andre yrkesgodkjenninger», jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt andre setning. Listen er uttømmende i den forstand at fagskolen ikke har anledning til å stille andre spesielle opptakskrav enn de som er listet opp. Dersom fagskolen har satt spesielle opptakskrav for utdanningen, må det komme tydelig frem hva som kreves av søkerne. Videre må fagskolen fastsette hvor stor vekt opptaksprøven skal tillegges dersom fagskoleutdanningen har opptaksprøve som spesielt opptakskrav, jf. fagskoleforskriften § 18.

I henhold til fagskoleforskriften § 7 tredje avsnitt kan realkompetansevurdering ikke foretas for opptak til fagskoleutdanninger der fagskolen har stilt som spesielt opptakskrav at studenten har yrkesgodkjenning, autorisasjon eller sertifisering etter annen lovgivning med grunnlag i fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at opptakskravet er i samsvar med regelverket, jf. fagskoleforskriften § 7 første avsnitt, fjerde avsnitt første setning og femte avsnitt første setning.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanningen har ifølge søknaden følgende opptakskravet til utdanningen:

«Generelle opptakskrav:

- a) Relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller
- b) For enkelte studier kan generell studiekompetanse være opptaksgrunnlag, jf. den respektive studieplanen, eller
- c) Søkere som ikke fyller kravene a) eller b), og som er 23 år eller eldre i opptaksåret, kan søke opptak på grunnlag av realkompetanse. Realkompetanse gjelder ikke utdanninger som stiller krav til yrkesgodkjenning, autorisasjon eller sertifisering etter annen lovgivning.
- d) Søkere som kan dokumentere at de skal gjennomføre fag-/svenneprøve etter opptaksfristen, kan tildeles plass med vilkår om bestått prøve innen 1. oktober.

Opptak på grunnlag av realkompetanse:

1. Realkompetanse er all den kompetansen en person har skaffet seg gjennom formell, ikke-formell eller uformell læring, dvs. alle kunnskaper og ferdigheter en person har tilegnet seg gjennom utdanning, betalt eller ubetalt arbeid, etterutdanning, fritidsaktiviteter, organisasjonsarbeid og annet som kommer i tillegg til den kompetansen som er dokumentert gjennom grunnutdanningen.
2. Yrkespraksis må være relevant til studieprogrammet det søkes på i studieplanen, og søkeren må ha nødvendige faglige forutsetninger for å gjennomføre det aktuelle studiet.»

Dere angir også bestemmelser om opptak for søkere med utenlandsk utdanning.

Videre skriver dere i søknadsskjemaet: «Følgende fag-/svennebrev gjelder for opptak til utdanningen: tømrerfaget, murer- og flisleggerfaget, betongfaget, rørleggerfaget, ventilasjon- og blikkenslagerfag, malerfaget, byggdrifterfaget og gjenvinningsfaget»

Vurdering

Vi forstår dokumentasjonen i søknaden som at de generelle opptakskravene som dere beskriver øverst, gjelder for opptak for alle fagskoleutdanningene dere tilbyr, mens det siste avsnittet konkretiserer hvilke fag- eller svennebrev som gjelder for denne konkrete utdanningen. I vår vurdering legger vi derfor til grunn at opptakskravet for denne spesifikke utdanningen er de følgende fag- og svennebrevene: tømrerfaget, murer- og flisleggerfaget, betongfaget, rørleggerfaget, ventilasjon- og blikkenslagerfag, malerfaget, byggdrifterfaget og gjenvinningsfaget.

Vi vurderer at disse fag- og svennebrevene er relevante.

Vi vurderer at bestemmelsene om opptak på grunnlag av realkompetanse er i tråd med regelverket. Dere skriver at studentene må være 23 år eller eldre i opptaksåret for å bli realkompetansevurdert, og dere oppgir at realkompetanse kan oppnås gjennom flere

arenaer. Dette er i samsvar med regelverket. Vi forstår det som at setningen «yrkespraksis må være relevant til studieprogrammet» kun gjelder for søkere som søker om realkompetansevurdering på bakgrunn av yrkeserfaring, og ikke for søkere som søker om realkompetansevurdering på bakgrunn av kompetanser oppnådd gjennom andre arenaer.

Samlet sett viser dette at kravet er oppfylt.

Selv om bestemmelsene om opptak på grunnlag av realkompetanse er i tråd med regelverk, mangler dere en beskrivelse av hva søkere som realkompetanse vurderes skal måles opp mot. En realkompetansevurdering skal foretas for å vurdere om en søker har oppnådd den tilsvarende kompetansen som det som er det formelle opptakskravet for utdanningen, fagskoleforskriften § 7 første avsnitt. Dere bør inkludere informasjon om dette i studieplanen og i annen informasjonen om opptak til studiet.

2.8 Politiattest

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleloven § 27 første og andre avsnitt:

«I utdanninger der studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksisstudier, skal fagskolen kreve at studentene skal legge frem politiattest som omtalt i politiregisterloven § 39 første ledd.

Fagskolen kan kreve politiattest ved opptak eller underveis i slike utdanninger.

Hvis det er gitt særlige regler om politiattest for bestemte typer arbeid, gjelder disse reglene tilsvarende for studenter som deltar i praksisstudier eller klinisk undervisning.»

Etter ordlyden oppstiller bestemmelsen en plikt for fagskolen til å kreve politiattest i visse situasjoner. Ordlydsforståelsen støttes av forarbeidene.

I vurderingen av om det skal kreves politiattest ved opptak, er det ikke nødvendig at studenten med sikkerhet vil komme i kontakt med mindreårige. I forarbeidene til fagskoleloven er det lagt til grunn at det er tilstrekkelig at det er en mulighet for at studenten, i forbindelse med praksisstudier eller klinisk undervisning, kan komme i kontakt med mindreårige på en slik måte at overgrep kan finne sted. Dersom utdanningen ikke har obligatorisk praksis eller klinisk undervisning, er det ikke adgang til å kreve politiattest ved opptak dersom det bare er en mulighet for at studenten velger praksisopplæring eller klinisk undervisning i femtiden. Fagskolene kan imidlertid kreve politiattest fra disse studentene dersom de senere i utdanningsløpet skal delta i praktisk eller klinisk undervisning hvor vedkommende vil kunne komme i kontakt med mindreårige på en slik måte at overgrep kan finne sted.

Politiattest kan bare brukes dersom den bidrar til å øke tilliten til at mindreårige tas hånd om av skikkede personer, jf. politiregisterloven § 37 første avsnitt nr. 4. Det er i forarbeidene til fagskoleloven lagt til grunn at i utdanninger der en student kan komme i kontakt med utviklingshemmede eller andre sårbare grupper, vil vedkommende også kunne komme i kontakt med mindreårige.

I forarbeidene til fagskoleloven går det fram at man med «praksisstudier» legger Universitets- og høyskolerådets definisjon til grunn: studier som «kjennetegnes av at studenten for en tidsbestemt periode befinner seg i en situasjon hvor han eller hun skal arbeide omtrent som en yrkesutøver. Kravene til oppgaver, omfang og utførelse vil være ulike avhengig av hvor i studieløpet studenten befinner seg. Situasjonen er som oftest kjennetegnet av at praksisstudiene gjennomføres utenfor utdanningsinstitusjonens egen ramme, og at en fag-person på praksisstedet er veileder.»

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.9 Skikkethetsvurdering

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleforskriften § 27 første og andre avsnitt:

«Skikkethetsvurdering skal foregå ved alle utdanninger der studenten kan utgjøre en fare, jf. § 26. (...)»

Ved akkreditering av fagskoleutdanning skal det vurderes om fagskolen skal foreta skikkethetsvurderinger for den aktuelle fagskoleutdanningen.»

Fra fagskoleforskriften § 26:

«En skikkethetsvurdering skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. En student som i utdanningen eller i fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner, er ikke skikket for yrket.»

Det følger av fagskoleforskriften § 27 andre avsnitt at det skal vurderes om fagskolen skal foreta skikkethetsvurderinger for den aktuelle fagskoleutdanning ved akkreditering av fagskoleutdanning. Formålet med en skikkethetsvurdering er å avdekke om studentene har de nødvendige forutsetninger for å kunne utøve yrket, jf. fagskoleforskriften § 26 første setning.

Skikkethetsvurderinger skal foregå ved alle utdanninger der studenten kan utgjøre en fare, jf. § 26, jf. § 27 første avsnitt første punktum. Det følger av § 26 andre setning at vurderingstemaet er om det er en fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare posisjoner.

I utdanninger der studentene er i kontakt med barn, unge eller voksne i sårbare posisjoner, og kan utsette deres liv, fysiske og/eller psykiske helse, rettigheter og sikkerhet for fare skal det dermed foretas skikkethetsvurderinger, jf. § 26, jf. § 27. Sårbare situasjoner kan foreligge der studenter har ansvar eller omsorg for et individ, og der det kan oppstå et tillitsforhold. Dette kan for eksempel være dersom studenter skal møte sårbare individer som en del av arbeidsoppgavene i praksis eller klinisk undervisning. Et annet eksempel er dersom studentene er avhengig av hverandre og sårbare i læringssituasjonen eller yrkesutførelsen, blant annet som kollegaer.

Dersom studenter kan utgjøre en slik fare må det foretas skikkethetsvurdering, jf. § 27 første avsnitt første setning. Det er fagskolens ansvar å legge utdanningene til rette for at vurderingen av om en

student er skikket for yrket, kan foretas innenfor formatet på utdanningen. Læringsformene må dermed være egnet til å avdekke studentenes skikkethet.

Det er kun utdanninger definert i § 27, jf. § 26 som kan underlegges en egen skikkethetsvurdering.

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.10 Fagmiljø og sensorer

2.10.1 Fagmiljøet som er tilknyttet utdanningen – størrelse og kravspesifikasjon

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første og tredje avsnitt:

«Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart. I fagmiljøet skal det finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring.»

«Fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning.»

Fagmiljø er definert i fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav a som «de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanningen eller fagområdet». Fagmiljøet kan bestå av fast ansatte, midlertidige ansatte og timelærere, og de ansatte kan være i heltids- eller deltidsstillinger.

Bestemmelsens første avsnitt første setning beskriver et overordnet krav om at fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til utdanningens innhold og egenart, og til hvor mange studenter som til enhver tid tar utdanningen. Videre stilles det konkrete krav til hva slags kompetanse personer i fagmiljøet skal ha. Det er ikke stilt noen absolutte krav til hvor mange personer som må være del av fagmiljøet. Det sentrale er at fagmiljøet må bestå av nok personer til at det er mulig å gjennomføre alle aktiviteter knyttet til planlegging, undervisning, tilbakemelding, vurdering med videre. Hvor mange personer som trengs, vil i stor grad avhenge av hvor mange studenter som tar utdanningen. Videre bør fagmiljøets størrelse være robust nok til å tåle endringer som for eksempel uventet fravær eller liknende.

Kompetansekravene gjelder for det samlede fagmiljøet. Hvilken kompetanse som skal finnes i et konkret fagmiljø, krever en konkret vurdering av blant annet den enkelte utdanningens faginnhold og undervisningsform. Fagmiljøet må ha rett faglig kompetanse til å kunne gjennomføre opplæring og vurdering i tråd med studieplanen. Utdanningsformen vil kunne påvirke hvilken kompetanse som er nødvendig i fagmiljøet. Også sammensetningen av studentene, og studentenes startkompetanse, vil kunne påvirke hva som kreves av fagmiljøet.

I tillegg til det overordnede kravet er det også et krav i bestemmelsens første avsnitt andre setning om at det finnes noen i fagmiljøet med relevant utdanning minst på fagskolenivå, relevant

utdanningsfaglig kompetanse, jf. § 1-2 bokstav b, og oppdatert relevant yrkeserfaring. Disse kravene er relative og må stå i forhold til utdanningens type og målgruppe.

Det følger av bestemmelsens tredje avsnitt at fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning. Det som er gjennomgått ovenfor her er følgelig generelle minimumskrav. Fagskolen må fastsette egne fagspesifikke lokale krav til hvilket fagmiljø den enkelte utdanning skal ha.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at fagskolen ikke i tilstrekkelig grad har fastsatt egne krav til fagmiljøets kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje avsnitt.

NOKUT konkluderer med at fagmiljøets størrelse og kompetanse står i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart, og at fagskolen har fastsatt egne krav til fagmiljøets størrelse og sammensetning, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første og tredje avsnitt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanningen har ifølge søknaden fem ansatte som vil bidra inn i utdanningen. Fire av de fem er fast ansatte. De fem vil bidra med totalt 1,2 årsverk når utdanningen er i full drift. Dere oppgir at 20 heltidsekvivalenter av studenter vil være i utdanning samtidig når utdanningen er i full drift. Dere skriver at personalet består av fast ansatte ved fagskolen og gjesteforelesere fra samarbeidspartnere.

I kravspesifikasjonen angir dere hva som er kompetansekravene for emnene bærekraft T, Bærekraft P, Innovasjon, Studentbedrift og Praktisk entreprenørskap. Dere angir ikke hvilket nivå utdanningen dere krever må være på i hver av disse emnene.

Dere har videre ført opp krav til faglærer, hvor det står at kompetansekravet er «Høyere teknisk utdanning eksempelvis ingeniør eller relevant fagskoleutdanning. Høyere utdanning innenfor personalutvikling, ledelse, og prosjektstyring. Praktisk pedagogisk utdanning (PPU) eller tilsvarende innen tre år etter ansettelse.» I tillegg står det at dere krever følgende arbeidserfaring: «Praktisk erfaring minimum 2 år innenfor prosjektledelse og/eller endringsledelse».

I oversikten over fagmiljøet, har dere ført opp fem navngitte personer. Fire av dem er oppført som faglærere. Dere har ikke oppgitt hvilke emne(r) de ulike faglærerne skal undervise i. Dere har oppgitt formell utdanning og yrkeserfaring for de fire faglærerne.

I kravspesifikasjonen står det følgende krav til den utdanningsfaglig ansvarlige: «Kompetansekrav til stillingen: Teknisk utdanning eksempelvis bygg- og anleggsingeniør/fagskoleingeniør eller relevant teknisk universitetsutdanning. Høyere utdanning innenfor personalutvikling, ledelse og prosjektstyring. Praktisk pedagogisk utdanning (PPU). Arbeidserfaring: Bred erfaring fra BEA-næring, prosjektledelse, leder eller mellomleder erfaring».

Dere oppgir de følgende kravene til den faglig ansvarlige:

«Kompetansekrav til stillingen: Relevant høyere teknisk utdanning eksempelvis bygg- og anleggsingeniør/høyere utdanning innenfor innovasjon og ledelse, eller relevant fagskoleutdanning.

Arbeidserfaring: Ledererfaring fra ett eller flere av områdene; prosjektering, bærekraft sirkulær økonomi, innovasjon og/eller entreprenørskap».

I kravspesifikasjonen er det også ført opp krav til sensorer og gjesteforelesere.

Vurdering

Vår vurdering er at 1,2 årsverk som bidrar i utdanningen, er tilstrekkelig for en studentgruppe på 20 personer. Dere har også fastsatt i kravspesifikasjonen at dette er forholdstallet som kreves for denne utdanningen.

Vår vurdering er at kravspesifikasjonen er noe uklar på hvilken kompetanse som faktisk kreves av fagmiljøet.

Under faglærere er det uklart hvilke fagskoleutdanninger som er relevante for utdanningen. Dette må dere presisere. Det er også uklart om faglærerne som har høyere utdanning, må ha både høyere teknisk utdanning som for eksempel ingeniør, og høyere utdanning innenfor personalutvikling, ledelse og prosjektstyring. Det er videre uklart om faglærere som har «relevant» fagskoleutdanning, også må ha høyere utdanning innenfor personalutvikling, ledelse og prosjektstyring. Vi har i vår vurdering antatt at det kun er krav om én av utdanningene, men dere må tydeliggjøre hva som er kravene i kravspesifikasjonen. Vi forstår det som at kravet til PPU eller tilsvarende innen tre år etter ansettelse gjelder for alle faglærere.

I oversikten over fagmiljøet er det ført opp fire navngitte personer som faglærere. To av dem har ingeniørutdanning, hvorav én også har startet på praktisk pedagogikk for fagskole (PPF). Den tredje har fagskoleutdanning som BIM-tekniker og er i ferd med å ta en bachelor i byggeplassledelse. Den fjerde har fagskoleutdanning i bygg, bachelor i Construction management and Technical Architecture og Praktisk pedagogikk.

Vi vurderer at utdanningen og erfaringen som er ført opp for hver av faglærerne, er relevant for utdanningen, og at fagmiljøet dekker kravene til fagmiljø i fagskoletilsynsforordningen. Det betyr at vi vurderer at fagmiljøet kompetanse står i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart, og at det finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring.

Ettersom kravspesifikasjonen er uklar på hva som kreves av utdanning og utdanningsnivå for både hvert enkelt emne og for faglærere (se vurderingene over), er det vanskelig å vurdere hvorvidt dere oppfyller deres egen kravspesifikasjon. Vi forutsetter at dere følger kravene dere har satt i deres egen kravspesifikasjon.

To av de fire navngitte personene i oversikten over fagmiljøet har ikke PPU eller tilsvarende, og det er heller ikke oppgitt at de to har startet på en slik utdanning. I kravspesifikasjonen oppgir dere at faglærere skal ha gjennomført PPU eller tilsvarende

senest innen tre år etter ansettelse. Vi forutsetter at dere overholder deres egen kravspesifikasjon.

Dere stiller i kravspesifikasjonen krav til at faglærere har «praktisk erfaring minimum 2 år innenfor prosessledelse og/eller endringsledelse». I oversikten over fagmiljøet fremkommer det at alle faglærerne har noe ledelseserfaring, men uten at det er presisert om denne erfaringen er fra prosessledelse og/eller endringsledelse, eller om erfaringen er av minimum to års varighet. Vi forutsetter at dere følger deres egen kravspesifikasjon.

Vår vurdering av kravene dere stiller til den utdanningsfaglig ansvarlige er i tråd med fagskoletilsynsforordningen. For vurderingen er det relevant at dere har spesifisert hvilken utdanningsfaglig utdanning dere krever. Dette har dere gjort ved å sette krav til at den som har rollen, må ha praktisk pedagogisk utdanning (PPU). Dere har også satt noen tilleggskrav til den som innehar rollen, som vi ikke vurderer her.

For vurderingen av om personen som er oppgitt som utdanningsfaglig ansvarlig oppfyller kravene til dette, se kapittel 2.10.2.

Vår vurdering er at dere ikke har stilt tilstrekkelige krav til den faglig ansvarlige. Dere gir eksempler på hva som kan være relevant høyere utdanning for den faglig ansvarlige, men dere gir ikke tilsvarende eksempler på hva som kan være relevant fagskoleutdanning. Dere må presisere hvilke fagskoleutdanning(er) dere anser som relevante.

For vurderingen av om personen som er oppgitt som faglig ansvarlig, oppfyller kravene til dette, se kapittel 2.10.3.

Samlet viser dette at kravet ikke er oppfylt.

Anbefalinger

I kravene til kompetanse for hvert enkelt emne står det ikke oppført på hvilket nivå utdanningen må være på. Vi stiller det ikke som et krav at dere spesifiserer dette ettersom dere har krav til minimum fagskoleutdanning for faglærerne i utdanningen.

- Vi anbefaler likevel at dere fastsetter nivå for utdanninger for hvert emne.

Oppgave- og ansvarsfordelingen mellom faglig ansvarlig og utdanningsfaglig ansvarlig er noe utydelig i kravspesifikasjonen. Dere skriver under oppgaver og ansvar at faglig ansvarlig er «pedagogisk ansvarlig». Dette er et ansvar som normalt ligger til den utdanningsfaglig ansvarlige. Dere har ikke satt krav til pedagogisk utdanning hos faglig ansvarlig, og den faglig ansvarlige bør derfor ikke ha et ansvar som innebærer et pedagogisk ansvar.

Under den utdanningsfaglig ansvarlige skriver dere at denne er «Ansvarlig for at emner og temaområder i utdanningen gjennomføres på en faglig korrekt måte, og har nok faglig dybde. Kvalitetssikre at undervisningen gjennomføres iht. til studieplanen. (...) Sikre at studenten gjennomfører utdanningen og oppnår læringsutbyttet.» Dette er oppgaver som den faglig ansvarlige ofte har ansvaret for.

Ifølge fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre avsnitt bokstav a og b, skal utdanningen ha en «faglig ansvarlig som har ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen», og en «utdanningsfaglig ansvarlig med utdanningsfaglig utdanning som har ansvar for å legge til rette for studentenes læring».

- Vi anbefaler at dere går gjennom beskrivelsene av oppgave- og ansvarsfordelingen i kravspesifikasjonen for å vurdere om fordelingen dere har oppgitt er hensiktsmessig og om den er i tråd med de oppgitte ansvarsområdene i fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre avsnitt.

2.10.2 Den utdanningsfaglige ansvarlige

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre avsnitt bokstav b:

«Utdanningen skal ha en utdanningsfaglig ansvarlig med utdanningsfaglig utdanning som har ansvar for å legge til rette for studentenes læring.»

Det stilles krav om at utdanningen må ha en utdanningsfaglig ansvarlig som har utdanningsfaglig utdanning og som har ansvar for å legge til rette for studentenes læring. Kravet må ses i sammenheng med kravet i bestemmelsens første avsnitt om at noen i fagmiljøet skal ha «utdanningsfaglig kompetanse».

Kravet i § 2-3 annet avsnitt bokstav b er at den utdanningsfaglige ansvarlige har «utdanningsfaglig utdanning». Med utdanningsfaglig utdanning menes pedagogisk utdanning. Det forutsettes at det trengs utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring. Kravet er følgelig strengere enn hva som følger av definisjonen av «utdanningsfaglig kompetanse» i fagskoletilsynsforskriften § 1-2. Det er følgelig ikke tilstrekkelig med kun utdanningsfaglig kompetanse fra relevant undervisningsarbeid, eller lignende.

Det er tilstrekkelig at den utdanningsfaglige ansvarlige har en «generell» pedagogisk utdanning, og det kreves derfor ikke at personens utdanning er tilpasset undervisningsformen på den aktuelle utdanningen i form av stedbasert eller nettbasert utdanning. Det er tilstrekkelig at noen i fagmiljøet har kompetanse knyttet til undervisningsformen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første avsnitt.

Én person kan fylle rollen som utdanningsfaglig ansvarlig for flere utdanninger. Det krever imidlertid at hen har tilstrekkelig kapasitet til å legge til rette for studentenes læring for alle utdanningene. Det kreves ikke at den utdanningsfaglige ansvarlige har undervisningsoppgaver i utdanningene hen er ansvarlig for, men det vil som regel være en fordel for fagskolen.

Det følger av bestemmelsens tredje avsnitt at fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning. Det som er gjennomgått ovenfor her er følgelig generelle minimumskrav. Fagskolen må fastsette egne fagspesifikke lokale krav til hvilket fagmiljø den enkelte utdanning skal ha, og det må komme fram av kravspesifikasjonen hvilke krav fagskolen setter til den som skal fylle rollen som utdanningsfaglig ansvarlig.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at utdanningen har en utdanningsfaglig ansvarlig med relevant utdanningsfaglig kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 annet avsnitt bokstav b.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

I vedlegget «Oversikt over fagmiljøet» skriver dere at den utdanningsfaglig ansvarlige har følgende utdanningsfaglige kompetanse: Lektor. Dere oppgir også at han har relevant erfaring som lærer og lektor, blant annet syv år fra deres egen fagskole.

Dere oppgir i søknadsskjemaet at den utdanningsfaglige ansvarlig også er utdanningsfaglig ansvarlig for utdanningen fuktteknikk.

Vurdering

Vår vurdering er at personen som er oppført som utdanningsfaglig ansvarlig, oppfyller kravet til utdanningsfaglig utdanning i fagskoletilsynsforskriften. Vi forutsetter at personen har en lektorutdanning som retter seg mot minst videregående opplæring.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

2.10.3 Den faglig ansvarlige

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre avsnitt bokstav a:

«Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig som har ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Den faglig ansvarlige skal ha utdanning som er relevant for utdanningens innhold og egenart, og være ansatt i minst 50 prosent stilling ved fagskolen.»

Det stilles krav til at utdanningens faglig ansvarlige skal ha en bestemt utdanning, og utdanningen må være relevant for den aktuelle fagskoleutdanningen. Den som er ansatt i stillingen må både oppfylle kravet fagskolen har satt i kravspesifikasjonen og kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-3 annet avsnitt bokstav a.

Personen som har rollen som faglig ansvarlig skal være ansatt ved fagskolen i minst 50 prosent stilling på søknadstidspunktet. Sistnevnte er begrunnet i at fagskolens styre og ledelse skal ha arbeidsrettslig styring over den faglig ansvarlige. Den faglig ansvarlige må ha kompetanse til å hente inn og kvalitetssikre bidrag fra fagmiljøet og/eller samarbeidsaktørene, slik at hen kan sikre at utdanningen utvikles og gjennomføres på en måte som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet.

Én person kan fylle rollen som faglig ansvarlig for flere utdanninger. Det krever imidlertid at hen har tilstrekkelig kapasitet til å utføre oppgavene og ivareta ansvaret som følger med rollen for alle utdanningene.

Det følger av bestemmelsens tredje avsnitt at fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning. Det som er gjennomgått ovenfor her er følgelig generelle minimumskrav. Fagskolen må fastsette egne fagspesifikke lokale krav til hvilket fagmiljø den enkelte utdanning skal ha, og det må komme fram av kravspesifikasjonen hvilke krav fagskolen setter til den som skal fylle rollen som faglig ansvarlig.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at utdanningen har en faglig ansvarlig som har ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen, at faglig ansvarlig har utdanning som er relevant for utdanningens innhold og egenart, og at vedkommende er tilsatt i minimum 50 prosent stilling, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 annet avsnitt bokstav a.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

I søknadsskjemaet skriver dere at faglig ansvarlig ved skolen er ansatt i 100 prosent stilling. Vedkommende har følgende faglig kompetanse:

- Master i innovasjon og ledelse fra et universitet
- Pedagogisk entreprenørskap fra et universitet
- Etterutdanning i entreprenørskap fra en høyskole
- Innovasjon og entreprenørskap fra en høyskole
- Fleksibel og nettbasert læring fra en høyskole
- Administrativ databehandling fra en høyskole
- Praktisk pedagogikk (PPU) fra et universitet

Dere oppgir at den faglig ansvarlige ikke er faglig ansvarlig for andre utdanninger.

I oversikten over fagmiljøet oppgir dere også hvilken erfaring den faglig ansvarlige har.

Vurdering

Vår vurdering er at den faglig ansvarlige har en utdanning som oppfyller fagskoletilsynsforskriftens krav, og som også oppfyller kompetansekravet for den faglig ansvarlige i deres egen kravspesifikasjon.

2.10.4 Sensorenes kompetanse

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-5:

«Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen.»

Bestemmelsen stiller krav til hvilken kompetanse sensorene skal ha. Det sentrale er at sensorene har en kompetanse som gjør det mulig å vurdere hvorvidt studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen. Studentenes kunnskap, ferdigheter og kompetanse må bli prøvd på en upartisk og faglig betryggende måte, og vurderingen skal sikre det faglige nivået ved den aktuelle utdanningen, jf. fagskoleloven § 21 første avsnitt. Det er ikke et krav at sensorene må være eksterne, men fagskoleloven krever enten en ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene, jf. fagskoleloven § 21 første avsnitt siste punktum.

Hvilken kompetanse sensorene skal ha må vurderes opp mot de oppgavene sensoren skal ha. Det betyr at det kan være forskjell på om sensuren gjelder et enkelt emne eller utdanningen som helhet.

For å kunne vurdere om studentene har oppnådd læringsutbyttet må sensorene ha god kjennskap til læringsutbyttebeskrivelsene. Sensoren må videre ha oppdatert fagkunnskap, og kunnskap og kompetanse om yrkesfeltet tilpasset det sensuroppdraget hen skal utføre.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at dere har sikret at sensorene har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-5.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

I søknadsskjemaet og kravspesifikasjonen skriver dere at sensorene har eller skal ha følgende kompetanse: «Teknisk utdanning relatert til bærekraft og/eller sirkulærøkonomi. Oppdatert praktisk erfaring fra fagområdet».

Vurdering

Vår vurdering er at kravet dere stiller til utdanning og arbeidserfaring, er relevant for rollen som sensor for denne utdanningen.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

Kravet i fagskoletilsynsforskriften innebærer at sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen. Dette innebærer at sensorene må ha god kjennskap til læringsutbyttebeskrivelsene og ha kompetanse til å vurdere. Dette kan sikres ved at den eller de som skal være sensor, får opplæring i hvordan vurderinger skal gjøres og hva som ligger i de ulike karakteruttrykkene sensoren(e) skal bruke. Ettersom dere har stilt krav til sensorene i kravspesifikasjonen, anbefaler vi at dere der også inkluderer krav for hvordan dere skal sikre at sensorene har kompetanse til å vurdere.

2.10.5 Praksisveiledernes kompetanse

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-4:

«Eksterne praksisveiledere skal ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.»

Bestemmelsen oppstiller krav til de eksterne praksisveilederne. Kravet er bare relevant for utdanninger med praksis. Interne praksisveiledere er en del av fagskolens fagmiljø og dekkes av kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-3.

Med «ekstern praksisveileder» forstås den veilederen studenten har på arbeidsplassen der studentene har sin praksis. Praksisveilederen skal kunne veilede studentene slik at de oppnår læringsutbyttet for utdanningen. For å kunne oppnå dette formålet må praksisveilederen kjenne læringsutbyttebeskrivelsen for den konkrete utdanningen og praksisen. Videre skal praksisveilederen

vurdere studentenes kompetanse, og må derfor ha kompetanse i å vurdere, kjenne fagskolens vurderingskriterier, og forstå karakterskalaen og hva som er godt nok for å bestå praksis.

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

Vedlegg 1: Læringsutbyttebeskrivelser

Overordnede læringsutbyttebeskrivelser hentet fra søknadsskjema

Kunnskap

Studenten:

- har kunnskap om bærekraft og sirkulær økonomi i et historisk perspektiv, og kan se hvordan dette vil påvirke verdiskaping i fremtiden.
- har innsikt i begreper og prosesser knyttet til bærekraft og sirkulær økonomi i BAE-næringen, samt dokumentasjons- og sertifiseringsordninger, og gjeldende lov- og rammeverk.
- har kunnskap om BAE- næringens verdikjede, og hvordan sirkulære livsløp er en forutsetning for bærekraft.
- har kunnskap om helheten i en byggeprosess, og hvordan samhandling mellom de ulike aktørene er en forutsetning for bærekraft. Dette særlig i lys av prosjektering, design, og gjennomtenkt ombruk eller gjenbruk.
- har kunnskap om hvorfor og hvordan studenten kan oppdatere sin kompetanse på området bærekraft, sirkulær økonomi og digitalisering i BAE- næringen.
- har kunnskap om innovasjonsmetoder, prosessledelse, endringsledelse og forretningsutvikling.
- har kunnskap om kommunikasjon og relasjonskompetanse på tvers av nivåer i organisasjoner, for å styrke samarbeid.
- forstår egen bransjes største muligheter og utfordringer, samt samfunnets drivere for endring.
- har kunnskap om digitalisering som verktøy for effektiv bærekraftig utvikling.

Ferdigheter

Studenten:

- kan innhente og anvende kvalitetssikret data, informasjon og kunnskap som er relevant for å håndtere problemstillinger knyttet til bærekraft, sirkulær økonomi og digitalisering.
- kan anvende verktøy for måling og utvikling av tiltak og strategi som sikrer bærekraft og sirkulær økonomi.
- kan finne informasjon og fagstoff om, og tenke kritisk rundt begrepet bærekraft, være kildekritisk, og evne å finne frem til løsninger med høyest reell samlet effekt.
- kan kartlegge og omsette behov, innsikt og kunnskap til mål om endring.
- kan synliggjøre utviklingsmuligheter og -behov, fremme forslag om endring, og argumentere med referanse til caser.
- kan anvende metoder, prosesser og relasjonskompetanse til å gjennomføre endringsprosesser, synliggjøre resultater, og involvere medarbeidere.

Generell kompetanse

Studenten:

- har tilegnet seg forståelse for BAE- næringens posisjon, rolle og ansvar i utviklingen av et mer bærekraftig samfunn, samt egen evne til å påvirke.
- har evne til å bryte ned komplekse sammenhenger for å se det essensielle i funksjoner og krav.
- har forståelse for hvordan mekanismene mellom folkevalgte organer, privat næring, premissleverandører og sivilsamfunn påvirker samfunnsutvikling.
- har utviklet en etisk grunnholdning i utøvelse av yrket, og ser verdien av å bygge relasjoner innad i organisasjonen, utad mot bransjen, samt andre aktører for effektive prosesser.
- Kan delta i ressursgrupper, faglige råd og jobbe i tverrfaglige team for bærekraftig utvikling.
- kan utvikle fagarbeidsmetoder, produkter og/eller tjenester relevant for yrkesutøvelsen

Vedlegg 2: Sakkyndige

NOKUT skal vurdere om søknaden oppfyller kravene til akkreditering av fagskoleutdanning.

NOKUT oppnevner sakkyndige som skal avgi rapport med anbefalinger om vedtak til NOKUT, jf. fagskoleforskriften § 46. NOKUT har stilt krav til de sakkyndiges kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-3 første og andre avsnitt.

Til vurderingen av denne søknaden har NOKUT oppnevnt et sakkyndig panel med disse medlemmene:

- **Øyvind Kjøllesdal, forretningsutvikler Digital Byggeplass, AF Gruppen**

Kjøllesdal er BIM-tekniker fra Fagskolen i Oslo i 2009. Han er VDC-sertifisert fra Stanford University, er bygg- og tømrmester og har økonomi- og ledelsesutdanning fra Handelshøyskolen BI.

I AF-gruppen har Kjøllesdal ansvar for å tilrettelegge for innovasjon og digitalisering av byggeprosessen der han også støtter med digital kompetanse inn i gjennomføringen av en rekke ulike prosjekter. Han har årelang erfaring med implementering av BIM, digitale verktøy og Lean-prosesser for en rekke prosjekter og kunder, og har representert både byggherre, entreprenør og rådgiver- og utviklersiden.

Fra 2009–2014 var Kjøllesdal daglig leder og BIM-spesialist hos BIM Consult AS. Fra 2014–2019 var han ansatt hos Sweco, først som avdelingsleder og fra 2017 som fagspesialist i BIM og BIM-koordinator. Han har også over flere år vært sakkyndig for NOKUT.

- **Oddbjørn Johnsen, avdelingsleder Akva, Val videregående skole AS**

Johnsen er utdannet mekaniker, agronom og har også fagbrev i akvakulturfaget. Han tok i 2014 praktisk-pedagogisk utdanning (60 stp) på Norges mat- og biovitenskapelige universitet og i 2017 kurs i resirkulerende akvakultursystemer (7,5 stp) ved NTNU.

Johnsen har jobbet med flere fagfelt ved Val Videregående skole AS siden 2009. Fra 2012 har han arbeidet med akvakulturdriften til skolen og undervisning innen dette. Fra 2015 har han vært avdelingsleder ved Akva, med ansvar for drift, skolens lokaliteter og båter. Skolen har oppdrett på laks, blåskjell, alger og en del andre marine arter. Stillingen innebærer også styreverv i Oppdretternes Miljøservice AS, som leier inn og organiserer mye av brønnbåtaktiviteten i området rundt skolen. Han har tidligere vært sakkyndig for NOKUT.

- **Per Anton Hansen, utdanningsleder Fagskolen i Viken studiested Kongsberg**

Hansen har toårig teknisk fagskole innenfor mekatronikk og pedagogisk utdanning fra Oslo Met.

Hansen har faglig ansvar på fagskolen Viken studiested Kongsberg (tidligere Fagskolen Tinius Olsen) for teknisk industriell produksjon (bilteknikk, kompositt, maskinteknikk og mekatronikk), elektro (elkraft, datasenter og infrastruktur teknikk, industriell

digitalisering og automasjon), data (drift og sikkerhet og programmering) og industrifagskolen (fleksibel digitalisert produksjon og vedlikeholdskurs). Faglig ansvar omfatter personalansvar og faglig oppfølging for alle faglærere og instruktører.

Hansen har jobberfaring fra bilindustrien gjennom Kongsberg Automotive. Han har undervist i mange år innenfor faget teknisk tegning og dokumentasjon, som inneholder 2D-og 3D-modulering inkludert dokumentasjon. Han har også hatt hovedansvaret for gjennomføringen og oppfølging av alle hovedprosjektene for heltidsstudenter og nettstudenter.

- **Simen Hjerpaasen Eskerud, anleggsleder Trebo as**

Eskerud er utdannet ved Fagskolen Tinius Olsen (nå Fagskolen i Viken) innen bygg. Han var igjennom utdanningen vært aktiv som tillitsvalgt, satt i studentrådet. Han har verv i ONF (Organisasjon for Norske Fagskolestudenter).

Som anleggsleder har Eskerud ansvaret for prosjektene ifra oppstart til overlevert bygg. Han har også stilling som hovedverneombud i bedriften. Han har tidligere vært sakkyndig for NOKUT.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til fagskolen som kan medføre inhabilitet, jf. forvaltningsloven § 6. De sakkyndige har erklært at de er habile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-3 fjerde avsnitt.

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | NOKUT.NO